

تعریف: نوعی اختلال نورولوژیک ناگهانی به علت اختلال عروق مغز است که به دنبال آن خون‌رسانی به ناحیه‌ای که دچار سکته مغزی شده است مختل می‌شود. به بیان دیگر اگر خون‌رسانی به قسمتی از مغز دچار اختلال شده و متوقف گردد، این قسمت از مغز دیگر نمی‌تواند عملکرد طبیعی خود را داشته باشد. این وضعیت را اصطلاحاً سکته مغزی می‌نامند. سکته مغزی می‌تواند به عللی مانند بسته شدن یا پاره شدن یکی از رگ‌های خون‌رسان مغز ایجاد شود. خطر بروز سکته مغزی در زنان به علت (بیماری‌های ژنتیک، موارد هورمونی، مصرف برخی داروها و پیامدهای ناشی از زایمان) بیشتر از مردان است.

انواع سکته‌های مغزی:

سکته مغزی ایسکمیک:

حدود ۸۵٪ از تمام موارد سکته‌های مغزی بر اثر بسته شدن یک شریان مغزی با یک لخته خون (ترومبوز مغزی) سکته مغزی ایسکمیک گفته می‌شود.

آمبولی مغزی وقتی رخ می‌دهد که تکه‌ای از یک لخته خون که در جای دیگر بدن مثل قلب یا رگ اصلی گردن ساخته شده، خود را از طریق جریان خون به یکی از شریان‌های خون‌رسان مغز برساند و در آنجا گیر کند. حدود یک چهارم از سکته‌های مغزی بر اثر آمبولی مغزی بروز می‌کنند. آمبولی مغزی ممکن است بر اثر اختلال در ریتم ضربان قلب، اختلالات دریچه‌ای قلب یا سکته قلبی که به تازگی رخ داده است، ایجاد شود که تمام این موارد می‌توانند باعث ساخته شدن لخته خون در قلب شوند.

لخته‌های خونی که باعث ترومبوز و آمبولی مغزی می‌شوند احتمال زیادی دارند که در یک شریانی که بر اثر آترواسکلروسیس آسیب دیده است، ساخته شده باشند. تصلب شراین وضعیتی است که در آن دیواره رگ‌ها بر اثر رسوب چربی سفت می‌شود. عواملی که باعث افزایش احتمال ایجاد تصلب شراین می‌شود عبارتند از سیگار کشیدن، مصرف زیاد چربی در رژیم غذایی، دیابت و وجود مقدار زیادی چربی در خون.

خونریزی مغزی:

علت حدود ۱۵٪ سکته‌های مغزی می‌باشد که بر اثر پاره شدن یکی از شریان‌های مغز ایجاد می‌شود. در این موارد خون بر روی بافت‌های اطراف آن ریخته می‌شود. نشت خون از رگ پاره شده، می‌تواند به بافت مغزی آسیب جدی وارد نماید.

عوامل خطر:

- افزایش فشارخون
- بیماری سلول‌های داسی شکل
- التهاب عروق مغزی

علائم سکته مغزی:

- ♦ ضعف و کرختی صورت و بازوها یا پاها به خصوص در یک طرف بدن (همی پارزی)
- ♦ فلج صورت بازو و پاها در همان طرف (همی پلژی)
- ♦ عدم تعادل و لنگ زدن (آتاکسی)
- ♦ اختلال در تکلم یا در درک کلام (دیس آرتری)
- ♦ اشکال در بلع (دیس فاژی)
- ♦ کرختی و سوزش قسمت‌های بدن-اشکال در درک وضعیت و موقعیت (پارستزی)
- ♦ دو بینی-تاری دید یا از دست دادن بینایی به خصوص در یک چشم
- ♦ سردرد شدید و ناگهانی
- ♦ از دست دادن حافظه کوتاه مدت و طولانی مدت-اختلال در قضاوت
- ♦ سرگیجه بدون دلیل و سقوط ناگهانی
- ♦ بی‌اختیاری ادرار و مدفوع
- ♦ اشکال در پیدا کردن کلمات و فهمیدن آن چیزی که دیگران می‌گویند.
- ♦ عدم توانایی در انجام حرکات ظریف
- ♦ معمولاً قبل از بروز سکته مغزی علائم هشدار دهنده‌ای وجود ندارد یا اینکه علائم بسیار جزئی هستند.

اگر این علائم در طول ۲۴ ساعت از بین بروند، این وضعیت را اصطلاحاً حمله ایسکمی گذرا (transient ischemic attack) می‌نامند که یک علامت هشدار دهنده از یک سکته مغزی احتمالی در آینده می‌باشد.

♦ یکی از راه‌های درمان سکته مغزی ناشی از انسداد عروق، حل کردن لخته مسدود کننده رگ است. هر قدر این درمان سریعتر انجام شود نتیجه بهتری دارد و حداکثر ظرف چهار ساعت و نیم از شروع سکته مغزی قابلیت تزریق وجود دارد. هر قدر تزریق از شروع سکته به تأخیر بیفتد احتمال بروز خونریزی مغزی بدنبال این درمان بیشتر می‌شود. این دارو از طریق ورید بازویی یا داخل شریانی تزریق می‌شود. اگر زمان فوق از دست برود و علت سکته آمبولی یا ترومبوز عروق مغزی بوده باشد، داروهایی مثل آسپیرین یا وارفارین تجویز می‌شود. تا با رقیق کردن خون از وقوع لخته‌های خون جلوگیری کند.

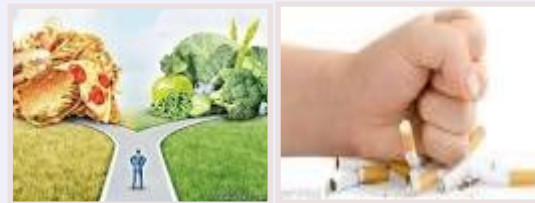
♦ انجام جراحی در صورت تنگی شریان انجام می‌گردد.

♦ در مواردیکه سکته مغزی به علت خونریزی و پاره شدن یک شریان بوده است، درمان بر روی زمینه‌ی ایجاد کننده آن متمرکز می‌شود. درمان طولانی مدت آن ممکن است شامل تجویز داروهای ضد فشار خون باشد تا فشار خون را پایین آورده و از احتمال خونریزی‌های بعدی جلوگیری کند.

♦ اگر سکته مغزی بر اثر التهاب شریان باشد داروی کورتون دار تجویز می‌شود.

♦ در بیشتر موارد سکته‌های مغزی، درمان‌های توانبخشی مثل فیزیوتراپی، کاردرمانی و گفتاردرمانی چه در بیمارستان و چه در خانه ضروری می‌باشد.

♦ پیش بینی عاقبت یک سکته مغزی بسیار دشوار است و بستگی زیادی به عوامل ایجاد کننده آن دارد. معمولاً یک سوم افراد بعد از سکته مغزی به بهبودی کامل یا نسبتاً کامل دست می‌یابند. یک سوم دیگر از افراد نیز دچار ناتوانی‌هایی به صورت دائمی می‌شوند. اگر مشکلاتی که برای افراد بعد از سکته مغزی ایجاد شد در طول ۶ ماه بهبود نیابد احتمالاً این مشکلات دائمی خواهند بود. حدود ۲۰٪ از افرادی که دچار سکته مغزی می‌شوند در عرض یک ماه فوت می‌کنند.

تغییر عادات و نحوه زندگی مثل کم کردن میزان چربی در رژیم غذایی، ترک کردن استعمال دخانیات می‌توانند باعث کاهش خطر بروز یک سکته مغزی دیگر در آینده شوند.

سکته مغزی

تلفن های بیمارستان:

• ۵۲۸۸۸۲۸۲

تلفن های گویای بیمارستان (نوبت دهی):

• ۶۷۳۹۵۰۶۰

پیامک بیمارستان

• ۳۰۰۰۲۴۰

وب سایت:

razihospital.tums.ac.ir

ایمیل:

razihospital@sina.tums.ac.ir

تهیه کننده: کارگروه آموزش سلامت

بیمارستان رازی

IIW-PA-23-02